

кроків в умовах державної політики знайшла місце велика кількість проектів, щодо здобуття електронного управління державним сектором України.

Підводячи підсумки зазначимо, що в епоху інформаційної економіки продуктом виступає інформація та аналітичні данні, на основі яких проходить модифікація та перебудова існуючих бізнес моделей. Інноваційні продукти, інтелектуальні данні, алгоритми та методи управління дозволяють використання автоматизованих систем отримання даних, прийняття рішень з мінімальним втручанням людини.

Список використаних джерел

1. Воробйова О. Нормативно-правове забезпечення електронної комерції: міжнародний досвід. / Збірник наукових праць. «Ефективність державного управління» – 2012. – Вип. 30, с. 269-275.
2. Міжнародна агенція «We are social». Електроний ресурс: Wearesocial.com. Електроний режим доступу: [<https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018>]. Дата звернення: 12.09.2018.
3. GSMA Intelligence Електроний ресурс: [gsmainelligence.com/](https://www.gsmainelligence.com/) . Електроний режим доступу: [<https://www.gsmainelligence.com/>] Дата звернення: 12.09.2018.

Новікова О. Ф.,
д.е.н., професор
Остафійчук Я. В.,
д.е.н., професор

Інститут економіки промисловості НАН України

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК – ЗАПОРУКА ТРАНСФОРМАЦІЙ У СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІЙ СФЕРІ

Процеси глобалізації та потреби розвитку України на засадах конкурентоспроможності обумовлюють зміни національних економік в контексті цифровізації та сталого розвитку. Саме ці два напрями обумовлюють зміни у всіх сферах господарювання та людської життєдіяльності. Саме соціально-трудова сфера буде потерпати значних змін та трансформацій в умовах цифровізації

суспільства та «озеленення» економіки. Реалізація положень Саміту ООН зі сталого розвитку, Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, Концепції цифровізації економіки та суспільства на 2018-2020 роки та подолання системної кризи в країні потребують прискорених змін у впровадженні вимог цифровізації та сталого розвитку.

Технологічна цифрова революція, зростання попиту на «зелену» продукцію відкривають нові шляхи для залучення населення до участі в економічних процесах, створюють нові умови праці, бізнесові й організаційні моделі, обумовлюють зміни розподілу попиту на робочу силу за секторами економіки. Уміння використовувати цифрові технології в роботі поступово стає необхідним для більшості спеціалізацій, тобто наскрізним або багатоплатформним. Кількість робочих місць в Україні, що потребують від працівників принаймні базового розуміння інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, стрімко збільшується, а вміння користуватися технологіями стає основною вимогою до персоналу. Соціальні мережі сьогодні стають невід'ємною частиною життя людини та суспільства. Такі ресурси як Facebook, YouTube, Instagram входять до ТОП-10 найпопулярніших сайтів у світі. Не минули ці тренди і Україну (за даними <https://inau.ua>). Популярність соцмереж приваблює увагу бізнесу (як світових брендів, так і маленьких компаній), завдяки особливим PR акціям відкриває для компаній та користувачів новий формат взаємодії. У доповіді Римського клубу 2018 року «Давайте! Капіталізм, короткозорість, населення та руйнування планети» зазначається, що майже половина нині існуючих робочих місць піддається високим ризикам автоматизації, а в найближчі десятиліття 80% усіх професій, як очікується, потребуватимуть інтегрованих навичок STEM. Враховуючи значущість тенденцій цифровізації економіки і суспільства у рамках стратегії «Європа 2020» однією з семи флагманських ініціатив є Цифровий порядок денний для Європи (Digital agenda for Europe), яка включає перелік із 100 конкретних дій і визначає європейську стратегію для розквіту цифрової економіки у 2020 році. Одним зі «стовпів» Порядку денного є використання ІКТ для вирішення соціальних проблем. Однак такі трансформації не лише створюють нові можливості, а й можуть призвести до низки небажаних соціальних наслідків, зокрема у зв'язку із закриттям так званих коричневих робочих місць із пере-

важно низьким і середнім рівнем кваліфікації працівників, котрі, як свідчить світовий досвід реструктуризації старопромислових регіонів, часто не здатні швидко перекваліфікуватися й адаптуватись до нових умов. Відповідь на питання про те, яким буде сукупний ефект у соціально-трудої сфері залежить від складного взаємовпливу значної кількості чинників, а також від специфіки взаємодії суб'єктів соціально-трудої відносин в умовах цифровізації економіки. Ця проблема потребує ґрунтовного дослідження. Зважаючи на існуючу структуру зайнятості в Україні, необхідно критично оцінити можливі сценарії розвитку і визначити концептуальне бачення державної політики і роль суб'єктів соціально-трудої відносин щодо стимулювання переходу на принципи цифрової, екологічно стійкої економіки та зведення до мінімуму супутніх ризиків. Очевидно, що застосування виключно традиційних концепцій, моделей і механізмів регулювання соціально-трудої сфери не дозволить ефективно вирішити ці завдання.

У наявних дослідженнях відсутнє чітке розуміння сутності нової економіки, її ознак і перспектив розвитку, ризиків і загроз цифровізації для людини, суспільства, держави. Водночас проблемам становлення цифрової економіки, можливостям проривного розвитку для України присвячені монографії та наукові публікації вітчизняних учених В.Вишневського, В.Ляшенка, О.Вишневського, В.Чекіної, Г.Задорожного, В.Компанієць та ін. Визначення «зеленої» економіки та «зеленого» робочого місця (*green jobs*) як одного з трендів нової економіки розглядаються у доповідях і звітах «Сталий розвиток, гідна праця та зелені робочі місця» (2013), «Зелені робочі місця: доповідь про стан 2014-2015» (2016), «Зайнятість в умовах зеленого зростання: праця, зростання та зелена політика» (2017) та ін. Експерти МОП А. Джарвіс (*A. Jarvis*), А. Варма (*A. Varma*), Дж. Рем (*Ju. Ram*), П. Пошен (*P. Poschen*) запропонували методологію розрахунку кількості зайнятих (як безпосередньо, так і опосередковано) в «зеленій» економіці, оцінки потенціалу створення «зелених» робочих місць, прямих та непрямих вигод і втрат від таких процесів. Усе більша кількість національних урядів займається розробкою власного бачення «зеленої» зайнятості для прийняття політичних рішень. Проте серед дослідників і практиків консенсусу із цих питань не досягнуто.

Проблеми розвитку соціально-трудової сфери в умовах становлення нової економіки, глобальні виклики та ризики діджиталізації, роль ІКТ, Інтернет-ресурсів в розвитку українського суспільства активно досліджуються таким вітчизняними вченими, як А.Колот, Б.Базилук, І.Волобоєва, Г.Герасименко, О.Герасименко, Ю.Зайцев, Т. Кицак, Г.Лопушняк тощо.

Серед досліджень проблематики сталого розвитку слід виділити праці вітчизняних учених-економістів І. Бистрякова та М. Хвесика, Б. Буркинського та Т. Галушкіної, Л. Мельника, Л. Мусіної, Є. Хлобистова. Соціальні аспекти сталого розвитку знайшли відображення у працях Е. Лібанової, А. Колота, О. Грішнєвої, Л. Лісогор, В. Надраги, І. Каленюк, І. Петрової, В. Петюха, Т. Костишиної, Л. Шевченко, Л. Шаульської, І. Новак та багатьох інших. Водночас питання трансформації соціально-трудової сфери в контексті становлення нової економіки не набули належного висвітлення.

Теоретичне узагальнення наукових праць вітчизняних фахівців, оцінка стану та можливостей запровадження Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки й плану заходів на 2018 рік з її реалізації, а також стратегічним напрямів сталого розвитку регламентованих Цілями сталого розвитку України до 2030 року дозволило визначити напрями трансформації соціально-трудової сфери. Ці напрями потребують такого:

- розробити теоретико-методологічні засади дослідження процесів впливу цифровізації економіки на соціально-трудову сферу;

- визначити економічні, соціальні та екологічні критерії «зеленого» робочого місця, підходи до їх типології;

- здійснити аналіз морфологічних, функціональних та просторових зрушень зайнятості населення України під впливом процесів цифровізації та екологізації життєдіяльності суспільства;

- поглибити наукові підходи до систематизації перешкод, ризиків та загроз в умовах становлення нової економіки, які обумовлені змінами у соціально-трудовій сфері;

- визначити перспективні характеристики компетентностей працівника відповідно до потреб нової економіки;

- визначити специфіку соціальної взаємодії основних суб'єктів соціально-трудових відносин в умовах діджиталізації економіки;

визначити механізми активізації і залучення потенціалу громадянського суспільства до соціально-економічного розвитку України в умовах нової економіки та сучасних інформаційно-комунікативних технологій;

дослідити якісні зміни у бізнес-діяльності при залученні соціальних мереж та PR-технологій;

визначити напрями та механізми забезпечення інформаційної безпеки країни в економічній та соціально-трудовай сферах у контексті цифровізації економіки;

сформувати концепт управління процесами трансформації соціально-трудовай сфери в умовах розвитку цифрового суспільства та «озеленення» економіки.

Реалізація визначених напрямів буде ініціювати процеси активізації трудових і соціальних чинників модернізації економіки та розвитку громадянського суспільства, дозволить зменшити ризики, пов'язані з процесами її цифровізації й екологізації, запровадити систему стимулів і мотивацій для підтримки нової економіки. На цій основі відбудеться підвищення добробуту та якості життя населення, гармонізація соціально-трудових відносин, створяться сприятливі умови для сталого розвитку, прискориться становлення соціальної відповідальності як умови забезпечення збалансованості економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної безпечності.

Соціальні мережі відкривають новий простір для українського бізнесу. Для нього з'являється можливість заявити про себе на широку аудиторію (на всю Україну та за її межами), створити живий, цікавий бренд, побудувати внутрішню корпоративну культуру та інформувати про себе світ. Завдяки соцмережам користувачі одразу дають зворотній зв'язок про якість товарів та послуг, а це мотивує підприємців пропонувати якісний продукт. Теж саме стосується сфери зайнятості – недобросовісні роботодавці або працівники можуть отримати висвітлення своєї діяльності в соціальних мережах. Соціальні мережі дають можливість для більшої прозорості, відповідальності, чесності.

Отже, вирішення теоретичних і прикладних проблем нової для України парадигми розвитку, яка пов'язана із цифровізацією економіки та суспільства у контексті сталого розвитку з попередженням виникнення небезпек у соціальній та трудовій сферах та

забезпеченням їх перспективного розвитку є запорукою успішної та прискореної реалізації Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, а також Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки.

Овчаренко А. А.

ст. викладач кафедри інформатики та системології

Тішков Б. О.

к.е.н., доцент

кафедра інформаційних систем в економіці

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ВИКОРИСТАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН

На даний час вивчення технології блокчейн проходить дуже активно. Розвинуті технології, потужні обчислювальні ресурси, швидкі комунікації дозволяють реалізувати цю технологію. Вона використовується в системі біткоїн, яка зараз активно впроваджується при проведенні розрахунків. Виробництво біткоїн дуже модно та вигідно з точки зору комерції. Що собою являє технологія блокчейн?

Ланцюжок блоків, або блокчейн – це публічний колективний реєстр, на якому базується мережа Біткоїн. Всі підтверджені транзакції включені в ланцюг блоків. На основі цієї інформації, біткоїн-гаманці можуть розрахувати залишок балансу користувача та перевіряти, що біткоїни дійсно витрачаються їх власником в нових транзакціях. Цілісність та хронологічний порядок ланцюгів блоків засновані на надійній криптографії, яка дозволяє обмежити доступ до будь якої конкретної інформації.

В житті, на теперішній час, технології блокчейн використовуються набагато ширше ніж у сфері фінансів. Там де використовується криптографія впровадження блокчейн технологій є найбільш перспективним. Наприклад у медицині. Блокчейн технології дозволяють зберігати історію хвороби та всі результати обстежень, а доступ до них зможуть отримати, при необхідності, навіть лікарі іншого міста або країни.